

Inrikesministeriet
Polisavdelningen
Förvaltningsenheten

13.1.2004 SM-2004-00083/Y1-5

Svenska Finlands folkting har tagit del av inrikesministeriets förslag till statsrådsförordning gällande en ändring av polisförvaltningsförordningen (158/1996). Folktinget ger i det följande sitt utlåtande.

Den föreslagna 16 a § 1 mom. gäller krav på språkkunskaper när högskoleexamen är behörighetskrav, och ministeriet hänvisar följdriktigt till 6 § (424/2003) lag om den språkkunskap som krävs av offentligt anställda.

Enligt den föreslagna 16 a § 2 mom. skall personalen vid en tvåspråkig myndighet ha goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska *eller* svenska, om betydande utövning av offentlig makt i förhållande till individens rättigheter och skyldigheter ingår i arbetsuppgifterna. Vid enspråkiga myndigheter skall anställda med motsvarande arbetsuppgifter ha goda muntliga och skriftliga kunskaper i myndighetens språk. Enligt ministeriets promemoria gäller detta polistjänster, om högskoleexamen inte är ett behörighetsvillkor, samt väktare. Överinspektör Riitta Aulanko bekräftade 27.1.2004 att det föreslagna språkravet kan gälla den anställdas eget språk, kravet gäller alltså inte automatiskt det andra språket (i de flesta fall minoritetsspråket) vid en tvåspråkig myndighet.

Folktinget konstaterar att 16 a § 2 mom. bygger på 5 § 1 mom. och 6 § 4 mom. i språkkompetenslagen. Avsikten med 5 § 1 mom. är uttryckligen att understryka det viktiga i att personalen har tillräckligt goda kunskaper i både finska och svenska, om arbetsuppgifterna omfattar betydande utövning av offentlig makt i förhållande till individens rättigheter och skyldigheter. Enligt Folktinget är det inte ändamålsenligt att tillämpa bestämmelsen på den anställdas eget språk, eftersom formella krav på kunskaper i ämbetsdistriktets minoritetsspråk därmed kan nollställas. I praktiken kan detta leda till att poliser med varken formella eller praktiska kunskaper i minoritetsspråket ställs inför situationer där de inte klarar av sina språkliga skyldigheter. Folktinget anser att ett rimligt språkkrav skulle vara att dessa personer har *goda muntliga och skriftliga kunskaper i ämbetsdistriktets minoritetsspråk*.

Därtill frågar sig Folktinget om personal vid enspråkiga myndigheter med arbetsuppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt har faktiska möjligheter att klara av sina tjänsteuppdrag med goda muntliga och skriftliga kunskaper endast i myndighetens språk. Folktinget anser att ministeriet bör ställa krav på att dessa personer skall ha kunskaper också i ämbetsdistriktets andra språk. Ett minimikrav är att personen i fråga *förstår det andra språket*, vilket skulle motsvara bestämmelserna i den gamla språkkompetenslagen.

Den föreslagna 16 b § gäller fördelning av tjänsteåligganden vid en tvåspråkig myndighet. När en tjänst tillsätts skall man beakta att tjänsteuppdrag som förutsätter användning av finska och svenska kan fördelas mellan personer som behärskar språket i fråga.

Folktinget understryker att myndighetens ledning har ett klart språkligt ansvar i detta hänseende. En förutsättning för att bestämmelsen skall kunna tillämpas är att myndigheten kartlägger hela personalens språkkunskaper. Myndigheten bör därefter organisera sin verksamhet så att organisationen fungerar tvåspråkigt också i praktiken. Det är först i följande skede som myndigheten kan överväga om det är ändamålsenligt att fördela tjänsteuppdrag mellan personer som behärskar språket. Ett sådant beslut förutsätter bland annat att myndigheten har tillräckligt många anställda med samma arbetsuppgifter som kan språket i fråga. I praktiken är det ändå inte alltid möjligt att fördela tjänsteuppdrag på språklig grund; till exempel skall en finskspråkig polis på fältet kunna förhöra en svenskspråkig person utan tolk i tvåspråkiga polisdistrikt.

Folktinget önskar också komma med några kommentarer som gäller ministeriets promemoria. Utbildningen vid Polisskolan och Polisyркeshögskolan behandlas under rubriken Polisförvaltning (s. 2-3). Där redogör ministeriet för den finskspråkiga polisutbildningen vid Polisskolan, men uppgifter om innehållet i motsvarande utbildning på svenska saknas. Ministeriet nämner endast att utbildning på svenska *vid behov* ges också på svenska. Enligt uppgift från lärare Jan-Erik Björkgård, Polisskolan (27.1.2004) ges utbildningen fortlöpande både på finska och på svenska. Folktinget föreslår därför att texten ändras på denna punkt och att promemorian kompletteras med information om den svenskspråkiga utbildningen vid Polisskolan.

Ministeriet anger vidare att kraven på kunskaper i svenska vid den finskspråkiga befälsutbildningen vid Polisyркeshögskolan är två studieveckor. Folktinget föreslår att ministeriet utreder om denna språkutbildning räcker till med tanke på det faktiska behovet av kunskaper i svenska som krävs av polisbefäl i tvåspråkiga polisdistrikt. Enligt uppgift från lärare Jan-Erik Björkgård vid Polisskolan (27.1.2004) kommer Polisyркeshögskolan år 2005 att inleda en svenskspråkig befälsutbildning. Detta är ett välkommet beslut, men behovet av tillräcklig och adekvat språkutbildning i svenska för finskspråkiga blivande polisbefäl kvarstår. Folktinget föreslår därför att ministeriet tillfogar uppgifter om detta i sin promemoria.

Helsingfors den 29 januari 2004

Erik Mickwitz
folktingssekreterare

Kristina Beijar
språkskyddssekreterare